

राजस्थान राज्य शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद्, उदयपुर

(प्रारंभिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण पत्र परीक्षा 2025)

विषय –पंजाबी

कक्षा-8

1. विषयवस्तु के आधार पर अंक भार

क्र.सं.	अधिगम क्षेत्र / कौशल / दक्षता	विषय वस्तु	अंक भार	प्रश्नों के प्रकार					योग
				वस्तु.	अतिलघु	लघु-।	लघु-।।	निबं.	
1	पढ़कर समझना और समझकर लिखना	गद्य पाठ	20	3	5	2	-	1	11
		पद्य पाठ	20	5	2	2	3	-	12
		अपठित गद्यांश	8	-	-	4	-	-	04
2	व्यावहारिक व्याकरण	शब्द श्रेणिया ,अर्थ बोध	16	2	5	-	3	-	10
3	सृजनात्मक अभिव्यक्ति,	कहानी, पत्र, निबंध	16	-	-	-	-	2	02
4	योग		80	10	12	8	6	3	39

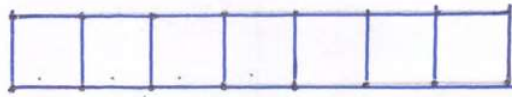
2. उद्देश्यों के अनुसार अंक भार

क्र.सं.	उद्देश्य	प्रश्नों की संख्या	अंक भार	प्रतिशत
1	जानकारी / स्मरण	07	07	8.75
2	समझ	08	16	20.00
3	अनुप्रयोग	10	12	15.00
4	विश्लेषण	06	12	15.00
5	मूल्यांकन	06	13	16.25
6	सृजन / कौशल	02	20	25.00
7	योग	39	80	100

3. प्रश्नों के प्रकारवार अंक भार

क्र.सं.	प्रश्न का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	योग अंक	प्रतिशत	संभावित समय (मिनट)
1	वस्तुनिष्ठ	10	1	10	12.50	15
2	अतिलघुात्मक प्रश्न	12	1	12	15.00	20
3	लघुात्मक प्रश्न-।	08	2	16	20.00	30
4	लघुात्मक प्रश्न-।।	06	3	18	22.50	35
5	निबंधात्मक प्रश्न	03	8	24	30.00	40
6	परीक्षा के अन्य कार्य	-	-	-	-	10
	योग	39	-	80	100	150

नोट : मुख्य प्रश्नों की संख्या 25 है। (कुल प्रश्नों की संख्या 39 है।)

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा - 2025

कक्षा - 8वीं

विषय - पंजाबी (तृतीय भाषा)

मॉडल पेपर (नमूना प्रश्न पत्र)

समय : 2:30 घण्टे

पूर्णांक - 80

परीक्षार्थीयोंमें लक्ष्य-मार्ग दिशादितां :-

- (क) माते धूमनां दे उँउठ लिखे सवृती गल।
- (ख) माते धूमनां दे उँउठ धूमन दे गेठां धाडी (लिख्यारत) सां उे लिखे।
- (घ) गव हँव धूमन दे मीव धूमन दे माग्महे मीवित गल।

ਖੋਤ ਉ

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖ਼ੂਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣ ਕੇ ਦਿਉ।

(i) ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਤੀ? 1

(ੳ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਅ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

(ੲ) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (ਸ) ਗੁਰੂ ਤੇਗੋਬਿੰਦ ਜੀ [ ]

(ii) ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਚੰਗਾ ਗੁਣ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? 1

(ੳ) ਧਾਰ-ਪੂਜਾ (ਅ) ਹੜਨ

(ੲ) ਮੁਮਕਰਗਟ (ਸ) ਧੰਨ-ਦਾਨ [ ]

(iii) ਸਰਪੀ ਦੀ ਸੰਘੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ 'ਤੇ ਖਟਕੇ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ? 1

(ੳ) ਖੋੜਾਂ 'ਤੇ (ਅ) ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ

(ੲ) ਕੰਨਾਂ 'ਤੇ (ਸ) ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ [ ]

(iv) ਫ਼ਿਯਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੋਇਆ? 1

(ੳ) ਰੋਪੜ (ਅ) ਮੀਮੂਤਸਰ

(ੲ) ਸੁਨਾਮ (ਸ) ਦਰਨਾਲਾ [ ]

(v) ਹੇਮਕੰਟ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? 1

(ੳ) ਬਰਫ਼ ਦਾ ਸਰੋਵਰ (ਅ) ਗਰਮ ਖਾੜੀ ਦਾ ਸਰੋਵਰ

(ੲ) ਠੰਢੇ ਖਾੜੀ ਦਾ ਸਰੋਵਰ (ਸ) ਤਾੜੇ ਖਾੜੀ ਦਾ ਸਰੋਵਰ [ ]

(vi) 'ਸਮਾਂ ਨਾ ਗੁਆ ਬੋਲੀਆ' ਕਹਿਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਕਿਸ ਲਾਲ 1

ਅਸੀਂ ਖਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ?

(ੳ) ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ (ਅ) ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ

(ੲ) ਟੀ. ਟੀ ਨਾਲ (ਸ) ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ [ ]

(vii) 'वैध' रहित अतःमात्र वही वैधता विज्ञे-विज्ञे विज्ञे घटाएँ हैं? 1

(क) गैर-युक्त (ख) माहा-चीमां

(घ) घाघा-राही (च) मारे जी [ ]

(viii) 'संग-नहली अथवाएँही में हिय' दुबभाह में - 1

(क) घाघे ताकर नी दा (ख) घाघा दहीर नीरा

(घ) घाघा रामराम नीरा (म) घाघा अमरराम नीरा [ ]

(ix) 'गम' मघद में - 1

(क) यज्ञताह (ख) ताह

(घ) विरिमा (म) विमेमह [ ]

(x) "रमत चैगा सज्ञरा में" द्वारा हिय विमेमह मघद में - 1

(क) रमत (ख) चैगा

(घ) सज्ञरा (म) में [ ]

2. गेठलिये द्वारा हिय मगी मघद चह वे खली घाघां उवे।

(i) वृद्ध वैध मेरी ..... हांगर, बुरी यादह राहां। (दाही/तली)

(ii) अमउवां सिंहीमां चातह माती, ... दाली ठेरह लेगी। 1

(अभिमाहता/सुरधता)

(iii) हिय वेग रहे अमर दा, सिगजा हियेयी ..... दा 1

(अमर/रमत)

(iv) साहिघेमी हिय दैन-मुदहीमां ..... र्हीमां गत। 1

(अमउवां/अमउवां)

(v) अमिमाह दा हियउगी हिय ..... र्ही में, 1

(अमिमाही/मिमाही)

(vi) ने ली दा रीम बरदा में 1

(उरधाह/सुगर)

ਖੰਡ-ਅ

3. ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਦੁਕੜੇ ਉੱਤੇ ਕਿਉਂ-ਲਿਖੀ ਛਾਪ ਸੀ? 1

ਉੱਤਰ -----

4. 'ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਥੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹੋ' ਯਾਹ ਇੰਚ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਗਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਮਾਇਆ ਹੈ? 1

ਉੱਤਰ -----

5. ਧੰਨਮ ਦਾ ਯੁੱਧ ਕਿਸ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ? 1

ਉੱਤਰ -----

6. 'ਰੱਖ' ਕਹਿਣ ਦੇ ਕਈ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ। 1

ਉੱਤਰ -----

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ - 1

(i) ਬਿਗਲਾ .....

(ii) ਮੇਹਤ .....

(iii) ਖਰੜੀਕ .....

8. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ - 1

(i) ਖਾਰ-ਖਾਈ -----

(ii) ਹੱਥ ਖੀਲੇ ਕਰਨਾ -----

9. ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਧੰਡੜ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਕੌਲ ਵਿਉਂਤ ਕਮਾਏ ?

2

ਉੱਤਰ -----
-----

10. ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਖਾ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

2

ਉੱਤਰ -----
-----

11. ਧੰਡੜ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਚਰਿਕਾ ਵਗਏ ਮਨ ਅਤੇ ਧੰਡੜ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

2

ਉੱਤਰ -----
-----

12. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਮਨ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਖੋਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

2

ਉੱਤਰ -----

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਧੰਡੜ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯਕੂਦ ਹੋਏ ਖੂਸ਼ 13 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੋਰੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ
ਗਠ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਖਮਈ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨ
ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੇਡਿਉ ਅਤੇ ਸਿਨੇਮਾ
ਦੀ ਸਮੇਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕਮਾਈ ਘਰ
ਬੈਠੇ ਹੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕਮੇਰਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ
ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

13. ਧੌਰੇ ਦਾ ਝੁੰਡਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਲਿਖੋ ।

2

ਉੱਤਰ — — — — —

14. ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ? 2

ਉੱਤਰ — — — — —

— — — — —

15. ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿਸ਼-ਵਿਸ਼ ਦਾ ਸਮੇਲ ਕੌਂ ?

2

ਉੱਤਰ — — — — —

— — — — —

16. ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਕਾਗੀ-ਕਮਾਦਮੀ-ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ? 2

ਉੱਤਰ — — — — —

— — — — —

ਖੰਡ-ੲ

17. ਅਮਰੀਕਨ ਯੁਵ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਲੇ ਦੀ ਘੋਗਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕਾਲਮਾ
ਫੋਜ ਦਾ ਕੀ ਕੁਰਮਾਨ ਪੈਂਦਾ? 3

ਉੱਤਰ — — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

18. ਮਗਰਜਾ ਰੁਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਹੌਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਘਾਜ਼ੀ ਕਿਉਂ
ਬੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ? 3

ਉੱਤਰ — — — — —

— — — — —

19. ਸਰਹੱਦਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਸਾਇਬ ਕੌਰ ਨੇ
ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀਤਾ ?

3

ਉੱਤਰ

20. ਵਿਰਿਮਾ ਦੀ ਧਰਿਤਾਮਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤੇਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

3

ਉੱਤਰ

ਜਾਂ

ਪੜ੍ਹਨਾਂ ਦੀ ਧਰਿਤਾਮਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤੇਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ

21. ਉਹੋਠਾਂ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ। $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

(i) ਭੈੜ

(ii) ਰਾਜਾ

(iii) ਸ਼ੇਰ

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਚਨ ਬਦਲੋ। $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

(i) ਕੀਟਾਣੂ

(ii) ਕੀੜਾ

(iii) ਹੱਥ

(ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾ ਕੇ ਲਿਖੋ, $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

ਕੀ ਮੰਗ ਰਾਹਿ ਅਤੇ ਮੰਨੇ ਪਤਿੰਗ ਚੜ੍ਹਾ ਹੇ ਗੁ

ਉੱਤਰ -----

22(ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅੰਗੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੇਠ
ਦੇ ਸਮਝਦ ਬਣਾਓ। $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

(i) ਨਿਰ -----

(ii) ਗੋਰ -----

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਖਿੱਚੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ
ਹੇਠ ਦੇ ਸਮਝਦ ਬਣਾਓ। $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

(i) ਜਾਲਾ -----

(ii) ਕਾਰ -----

(ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਸਮਝਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਝਦ ਲਿਖੋ।

(i) ਬਾਹਰ ----- $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

(ii) ਠੁਕਮਾਨ -----

(iii) ਮੱਥ -----

ਖੰਡ ਮ

23. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ
ਲਿਖਾਓ ਸਮਝਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ

ਉੱਤਰ -----

(ਅਮ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਵਿ-ਦੋਹੇ ਦੇ ਸਰਲਾਰਥ ਲਿਖੋ। 4

ਮੈਂ ਵੀ ਸਾਂ, ਤੂੰ ਵੀ ਮੈਂ; ਇਹ ਵੀ ਤੇ 'ਅਹੁ' ਵੀ ਤਾਂ ਮੀ,
ਘਹਿਲ ਬਸੰਤੀ ਚੋਲੇ ਚੋਲੇ, ਉੱਠਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ।
ਤੁਮੀਂ ਸਿਮਘਾਏ ਸਭ ਕੁੱਝ ਜਾਏ, ਕੀ ਕੁੱਝ ਅੱਗੇ ਚੋਲਿਆ,
ਕੋਈ ਕਦੇ ਕੁਰਿਆ ਤੇ ਮਾਹੁੰ, ਸੁਕਦਿਆਂ ਦਰਿਆਵਾਂ।

ਜਾਂ

ਇੱਕ ਰੰਗ ਹੋਵੇ ਪਿਆਰ ਦਾ,
ਸਭਨਾਂ ਤਾਈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ।
ਹਰ ਇੱਕ ਉੱਧਰ ਛਿੜਕੀਏ,
ਹਰ ਇੱਕ ਉੱਧਰ ਡੋਲੀਏ।
ਹੋਜੀਏ ਕੀ ਹੋਜੀਏ,
ਅਮਾ ਰੰਗ ਵੱਖਰੇ ਘੋਲੀਏ।

ਉੱਤਰ

